

17. številka.

V Ljubljani dne 1. septembra.

II. leto 1883.

Laž — moderna moč.

Največjo moč ima dandanes laž. Nikdar še nij imela laž toliko sredstev za-se, kakor zdaj, ker nij nikoli še časnikarstvo — in časniki so često razširjatelji laži — tako cvelo, kakor v našem času.

Vse moderne izumbe, kakor brzovjav, železnica i. t. d., pomagajo laži k naglemu in lahkem razširjevanju po tako zvanem modernem svetu. S pomočjo laži, katera se dan za dnevom ponavlja, vzdržujejo se marsikateri naše brezpametne upeljave. Skoro vse naše današnje družbinske razmere sestavljene so na podlagi laži in zvijač, katere so v našem življenju brezskrajno zmešnjavo prouzročile.

Dá, laž je tako navadna postala, da lažnjivci slednjič sami svojim lažem verjamejo. Vsa današnja kupčija obstoji v vzajemnem plahtánji kupčevalcev. Svoboda in občanska enakopravnost je debela laž. Bogatini in mogotci storijo, kar jim ljubo, teptajo naravne pravice in svobodo siromakov in postopajo torej samovoljno.

Pravijo, da je i siromak prost človek. To je zopet laž, ker vklanjati se mora volji premožnejšega ali pa gladu umirati. Ni je niti jedne razmere v kapitalistični družbi, da bi ji ne bila laž primešana.

V resnici nadvladuje danes bogatin reveža, mogočnejši slabejšega, o čemr se lahko vsaki dan prepričamo, a vender se te žalostne razmere odločno tajé. Laž torej od nas še zahteva, da ji moramo resnico primerjati, premda se vedno in vedno o nasprotnem prepričamo.

Vse naše denašnje lažnjive družbinske razmere tolmačijo se torej sledeče:

Oropanje naravnih pripomočkov in delavskih močij do popolnega propada imenuje se ekonomija; zagovarjanje in odobravanje tega pogubonosnega sistema slovi za učenost in njega proslavljanje in olepšanje je umetnost.

To je stališče, na katerem moderno kapitalistično časnikarstvo stoji; tu je laž za voditelja in vladarja socialnih razmer.

Se je li torej čuditi, da so siromaki vedno slabejši in da se po časnikih, kateri so v rokah kapitalistov, vedno le laži zoper reveže spleta-vajo ter njih žalostni položaj z namenom zamol-čuje?

Mi se ne čudimo. Vemo pa, da se prej delavske in obrtniške razmere ne bodo predrugačile, preden upliv kapitalističnih časnikov na merodajne kroge nij uničen. Kadar bo pa enkrat resnica zmagala in laž svoje kraljestvo zgubila, potem še le se bode zdaj zaničevanim obrtnikom, kmetovalcem in delavcem pot k svobodi in blagru odprla, potem še le bode smeli njih dela sad, s katerim zdaj vladajoče stanovske vrste lenuhe redé, sami za-se uživati.

Neprava milosrčnost.

Najlepši pojav, najljubeznivejša lastnost v značaji ženskem je gotovo ono hitro vzkipeče sočutje za raznotere težave in trpkosti svojega bližnjega. Po pravici torej na svetu nij stvari najnenaravnejše in odurnejše od brezsrčne ali celó neusmiljene ženske. Toda pripeti se, da tudi omenjena krasna lastnost mine ali se popači, iz česar sledi brezmiselnost, neprava in goljufiva milosrčnost, ki prouzročuje zelo škodljive posledice v človeškem življenju in moti se tako blage pojme.

Škoda, katero ustvarja neprava milosrčnost, more često velika biti. Ženske so rojene za odgojo, za izrejanje. Njim je dana naloga in na njih je ležeče, da otroškemu srcu vcepijo prve pojme, kaj je prav, kaj ne, kje je razložek mej krivico in pravico, mej prestopkom in kaznijo. Velike važnosti je torej, da se vsled brezmiselnega omilovanja tega, kar nij vredno našega pomilovanja, ne otupi npravstvena zavednost!

Gerhard Amintorski je svoje dni trdil, da ženske vsled svojih naravnih duševnih lastnostij nijmajo nobenega smisla za pametne razsodke. Ob enem navaja mnogo izgledov iz vsakdanjega življenja. Res je, da ima vsak človek svoje nazore, ali žalostno bi bilo za socialno, druž-

binsko življenje, ko bi le-ta Gerhard pravo imel. Tim načinom bi bila vsaka odgojevalna ženska nestvora, izmišljena reč!

Toda ženske ne odgojevajo samo otrok — o ne — zelo vplivajo in vzrejajo — vsaj posredno — tudi možke. Čital sem nekje, da ima žena tacega moža, kakeršnega si je sama odgojila. Ne vem je li ta trditev povsem resnična, skoro bi rekel da ne, kajti žalostno bi bilo za vsako ženo, ko bi si še le ona morala svojega moža — odgojevati, kakeršnega si želi. Seveda imajo ženske v tem oziru kakor možki razna mnenja, ker zavzimajo razna stališča uže gledé spola in socialnega življenja. Vender mora po mojih pač nemerodajnih mislih za srečno in blaženo zakonsko vzajemnost imeti mož uže pred zakonom vse tiste pogoje in lastnosti, ki so podlaga in vir zadovoljnemu in srečnemu rodovinskemu življenju. In če žena blagodejno vpliva na moža, a ne — gospodaželjno, potem le je resničen pregovor, da žena tri hišne vogle podpira, mož pa le jednega. Toda dosti o tem, možno, da se mi v prihodnji številki ponudi prilika, o tem predmetu obširneje spregovoriti.

Ženski vpliv je v tem oziru mnogo večji in znamenitiši, kakor se pak zdi površnemu opazovanju. Ali nijedna ženska svoje časti ne bo izgubila zaradi tega, ako preiskava tudi svoje napake, in če bi bile še tako neznatne, majhene, treba je iste zatreti. Le isti sme drugim biti v izgled, kedór sam sebe zatajuje in se ravna strogo po rednih zakonih mejsobnega občevanja. Naj bi ne gledale ženske tolikanj možkim dopasti, ampak blaževalno, požlahnevalno delovati to so najvišje terjatve, katere naj imajo vedno pred očmi. Seveda k temu spada tudi izobrazba in utrjenje pravne zavednosti in logike pri ženskem spolu, ki najbolj mogó zaprečiti lažnjive milosrčnosti.

Vsacega stanu žene in dekleta poznam, tudi služeče, koje pri pogledu na pol mrtvega pajka jamejo tarnati, kot bi znabiti ležala pred njimi lastna mati sè zlomljenimi udi; ki, naprošene tej ali onej osobi krvaveč prst obvezati, obupno

Zabavni del.

Deželni muzej v Ljubljani.

Mej slavnostne dneve 600letnice kranjske spada tudi zgodovinsko pomenljivi dan: vložnje zakladnega kamna k novemu muzeji v navzočnosti presvetlega cesarja. Kako se je pak sploh pričel naš muzej, kojega zbirke hrani gimnazijalno poslopje, to priobčiti našim č. bralcem je namen le-teh vrstic.

Ustanoviti tak zavod tudi v Ljubljani je bila prva in poglobitna skrb slavnega barona Žige Zoisa (roj. l. 1747, umrl 1819. l.), ki je enake zbirke videl na svojih potovanjih po Angleškem, Holandskem, Prusiji, Saksonskem in Italiji, koje hranijo razne oddelke prirodnih pridelkov, obrtnih izdelkov in umotvorov ali pak najdbe iz prastare dobe. V srečnejših dnevih je tudi nameral podariti našej deželi svojo dragoceno in imenitno zbirko rudninsko in knjižnico, da bi na ta način založil takov muzej. Toda vojske, sovražni vpadi, rekvizicije i. t. d. in slab položaj njegovih fužin so blago misel njegovo preprečili.

Po Zoisovej smrti trudil se je grof Franc Hohenwarth prvega namen uresničiti. Ob priliki ljubljanskega shoda vladarjev l. 1821. opozoril je državnega kancelarja kneza Metternicha na Zoisovo zbirko, ki je z veliko marljivostjo spodbadal cesarja Franca I., da bi nakupil Zoisovo zapuščino in jo tako ohranil deželi. Tako se je tudi zgodilo. Dobrotivi cesar kupil je leta 1823 vso Zoisovo zbirko za 13 000 gld., ter ukazal, da se mineralije priredé za bodoči muzej, knjige pak izročé licejalnej knjižnici.

Baron Zoisovo idejo je uresničila torej cesarska milost, ki je dobila s tem še le pravo podlago, toda nij bilo še možno ustanoviti muzeja, ker je bil velik nedostatek gledé predmetov iz prirodoslovja. Istodobni guvernér baron Schmiedburg razposlal je v tem smislu tiskani oklic po vsej deželi in na vse domorodce, v kojem je vzbujal zanimanje za ta institut. Vposlane darove in prispevke za muzej vzprijemal je predsednik kmetijske družbe, baron Buset, pozneje grof Hohenwarth, kajti nastajajoči muzej je bil izprva v tesnej zvezi s to družbo. Hohenwarth je tudi tekój izprevidel, da je neobhodno treba v prospešni razvitek tega instituta prostore ločiti in za posamezne predmete priskrbeti pripravnih sob. Temu je bilo pač težko odpomoči, a

vender se je požrtvovalnemu županu Jan. Nep. Hradeckemu, iskrenemu gojitelji novega podjetja, posrečilo, od gimnazijalnega vodstva pridobiti spodnje prostore v gimnazijalnem poslopju.

Muzej se je torej utvoril v denašnji velikej dvorani. Provizornim varuhom je bil imenovan Jan. Schildenfels. Hradecky priskrbel je opravo v dvorani, Hohenwarth pak razvrstitev zbirke, katere je obogatil sè svojo lastno zbirko prekrasnih školjk, podarivši je muzeji; guvernér je pač vrhu tega naklonil novemu zavodu zbirko raznovrstnega deželskega lesovja.

Otvorenje novega deželnega muzeja se je slavilo v dan 4. oktobra l. 1831., ob jednom imendan cesarjev, in ga je otvoril baron Franc Hohenwarth kot namestnik odsotnega guvernérja barona Schmiedburga; navzoč je bil tudi pokojni knezoškof Alojzij Wolf, ki je bil za muzej zelo vnet. Vrhno vodstvo muzejno izročilo se je kuratoriju, obstoječemu iz deželnih stanov; Henrik Frayer imenovan je bil tekój po otvorenju prvim varuhom muzeja; posloval je od l. 1832. do 1852. Njemu naslednik je sedanji kustos gospod K. Deschmann, pomočnik njegov pak preparator g. Schulz.

Prva poročila o muzeji podarjenih ali kupljenih predmetih objavljala so se v listu „Illyri-

kriči: „Ne, po nobenej ceni ne, krvi ne morem videti!“ — Poznam je, ki pri zadnjih pojmljeh zaklane kokoši kar lamentirajo in se po kotih poskrijejo.

A ravno izmej teh usmiljenih, nežno čutečih duš je mnogo takih, ki lačnemu ubožcu brezvestno vrata pokažejo. Zmrznenega otročička brezčutno pusté v nemar in pod težo bremena zdihujočega starčka še pogledajo ne. To se ne more več nazivati usmiljenje, milosrdnost, — to je brezobzirna, neusmiljena sebičnost. Če vidijo žival pojmati, giniti, če vidijo krvavečo rano — to vse se jim gnjusi. Kako lahko se dà pač ta čut skrivati pod masko takozvanega „sočutja“.

Ko bi vse take ženske rajši popustile to sentimentalno, mehko občutljivost in se učile óne „usmiljenosti“, ki prešinja človeka pri pogledu na tuje bolesti in težave, da mu srcé v prsih joče, a roka njegova krepčalno in tolažilno obvezuje rane ter lajša bolečine! A. S.

Izvirni dopisi.

Iz Preserja, 29. avgusta. „Ljudski Glas“ dohaja tudi v našo občino, toraj sem namenil te vrstice č. bralcem, da zvedó kaj novega tudi iz naših krajev. Sicer se od nas v zadnjem času malo v časnikih pisari, odkar sta se nehala gospoda, ki se pišeta „Petelin“, po listih z nelepimi imeni titulirati, kar se je godilo lansko leto v „Slov. Narodu“ z njihovimi „Poslancami“. Omenim prvo, da smo v tem letu staro, slabo, zanemarjeno šolsko poslopje prenovili v lepo, prostorno, ter dobimo že tekoče leto dvarazredno šolo, kar je neobhodno potrebno zaradi obilega števila za šolo sposobnih otrok.

Imeli smo tudi nedavno občinsko volitev, katera je v splošno zadovoljnost dobro izpala, samo nekdanjemu županu in njegovi stranki ne. Pri volitvi je stranka prej omenjena v zvezi z neko višjo osobo strastno agitirala, toda brez uspeha, propala je vsled slabe organizacije. Za župana je voljen g. Josip Telban, posestnik v Kamniku (a ne v „nemškem“ Kamniku, kakor pri nas nazivajo Kamnik na Gorenjskem), mož pošten, razumen in v županskem poslu po polnem vešč. Upamo, da bode gledal edino za občinski blagor, ne kakor nekaj isti, kateri je dal bolj za vino, temu se je pravica priznala. Svetovalcem so pa izvoljeni: Matija Mazij iz Dolenje Brezovice, Franc Trojar iz Prevolja, in Janez Opeka iz Rakitne. Celi občinski odbor obstoji iz domačinov in večinoma vnetih za občinski in narodni blagor. Posebno se odlikuje v na-

shes Blatt“, pozneje v posebnih letnih poročilih. Prvo muzejalno poročilo, izdano na svetlo leta 1838, obseza leti 1836 in 1837. Odkar je pak g. Deschmann, kustos muzeji, izhaja vsako leto vestno in natančno muzejalno poročilo v tisku, iz kojega je razvidno, da je založba muzeja za pospešbo deželnega prirodoznanstva in zgodovinska preiskovanja največje važnosti; poročila ta nam pak tudi jasno pričajo, kako marljivo se udeležujejo Kranjci raznega stanu v pošiljavanju predmetov in kako vneti so za razširjenje tega zavóda. Odprt je muzej dvakrat na teden, in sicer ob četrčkih od 9. do 12. ure in ob nedeljih od 10. do 12. ure; obiskujejo ga možje véde in učenosti jako često, pak tudi drugi ljudje.

Muzejne zbirke so zdaj v dveh ločenih prostorih licejalnega poslopja. Pritlični, po polnem nedostatni, obsezajo veliko dvorano in tri sobe, v prvem nadstropju ste dve prostorni sobi s prav ugodno lego. Ker so pak vsi ti prostori pretesni in temni in je torej jednotna razvrstitev impozantne muzejne zbirke kranjske nemožna, poprijela je kranjska hranilnica inicijativo in sklenila v seji z dne 3. maja 1881. l. v občnem zboru ob priliki praznovanja vesalega dogodka, povelje Nj. cesarske visokosti in svetlejšega cesarjeviča Rudolfa in Nj. kraljeve visokosti bolezjske kralji-

rodnem obziru prvi občinski svetovalec Matija Mazij (po domače Slovenec); uže ime znači, da je mož naroden, kar je temveč vredno, ker ni v šolo hodil, pa se zaveda bolj, kakor tisti, ki je mnogo hlač v šolski klopi raztrgal. Pa je tudi mož na pravem mestu, kar se tiče požrtvovalnosti v materijalnem obziru; posebno gledé šole in napredka. Bog naj ga ohrani še mnogo let kot dobrotnika naši občini. Sploh smo zagotovljeni, da smemo biti po polnem zadovoljni z novim občinskim zastopom, ne bode se treba čeznj, oziroma čez župana pritoževati, kakor naši sosedeje Borovničani.

V zadnjem listu „Ljud. Glasu“ je dopisnik iz Borovnice tamošnjega župana dobro opral, a kaj pomaga, ker se za las poboljšal ali pre naredil ne bo. Sploh pa tudi ni lepo take slabosti po javnih listih na veliki zvon obešati, tem častneje bi bilo, ako bi se umazano perilo opralo doma, ker na tak način se pri ljudeh, ki so takega značaja, kot župan v Borovnici, nič ne opravi. Čemu so ga pa volili? Ali nima Borovnica lepo število sposobnih mož za županski stol? Ali mora biti res za župana le bogataš?

Z Dunaja, 26. avgusta. (Pridelek poljedelstva v l. 1882.) Ministerstvo za poljedelstvo je tudi letos izdalo natančno oficijelno poročilo, koliko se je pridelalo v l. 1882. Iz omenjenega poročila posnemljemo najvažnejše:

Vsa poljska površina, t. j. obdelanega rodovitnega polja, koja se je obdelovala, znašala je 10 179 799 hektarov; od teh spada na pšenico 1 016 780, na rež 1 915 491, ječmen 1 018 965, oves 1 759 423, koruzo ali turšico 343 478, krompir 985 073, na seno 3 036 798 hektarov. Ostalo se razdeljuje na druge poljske pridelke, n. pr. proso, sočivje, lan, péso i. t. d. Skupna vrednost žetve se ceni pri pšenici na 111 596 000 gld. Hektar pšenice je posredno veljal 7 gld. 11 kr., najdražje se je plačevala pšenica v severnih Tirolah po 9 gld. 98 kr. in na Solnograškem po 9 gld. 54 kr. hektoliter, najcenejše v zapadnej Galiciji hektoliter po 5 gld. 60 kr. Pridelalo se je pa pšenice 15 698 018 hektolitrov. — Žetev v rži je reprezentirala skupno vrednost 148 573 000 gld., in je veljal pomerno hektoliter 5 gld. 17 kr.; najdražji je bila na južnem Tirolskem, za hektoliter se je plačevalo 8 gld. 23 kr., najceneje v Bukovini s 3 gld. 48 kr. Pridelalo se je rži vkupe 28 976 917 hektolitrov. — Skupna vrednost znaša pa pri ječmenu 76 161 000 gld.; hektoliter ječmena veljal je posredno 4 gld. 20 kr. Južni Tirolci so ga najdražje kupovali, in sicer po 7 gld. 4 kr., najcenejše pa Bukovinci po 2 gld. 35 kr. Skupni pridelek znaša 17 251 435

čino Štefanijo, da podari 100 000 gld. v zidanje deželnega muzeja, ki ima hraniti vse znanstvene zbirke kranjske dežele, in Njegovo Veličanstvo naš cesar dovolil je, da se smé imenovati po presvetlem cesarjeviču ta deželni muzej Rudolphinum v stalen spomin na letošnje 600letno godovanje.

Hranilnica je ob jednom izrekla, da se ima založiti v novem poslopju obrtnijski muzej, primeren tukajšnjim razmeram. Deželni zbor je v očigled takemu domoljubnemu činu obljubil daljših 100 000 gld. iz deželnega zaklada; dalje tudi ljubljanska mestna občina nij zaostala ter je prispela po svojej moči, kakor i drugi rodoljubi in prijatelji položé dar na altar domovine.

Našemu deželnemu muzeji, ki se je z malimi sredstvi začelo, se odpira torej jako lepa prihodnost in iskreno želimo, da bi se kmalu dvizalo v nebo veličastno to poslopje mestu v kras, deželi v čast in ponos. Bodi naj znamenje in živ spomenik domoljubivega mišljenja kranjskega prebivalstva, dom véde, učenosti in umetnosti, ki bi naj ne oživljal samo našincev ljubezen do prirode, deželne starožitnosti in zgodovine, nego tudi razširjal ter budil prosveto in namiko v najkrajnejših vrstah različnega pokolenstva. A. S.

hektolitrov. — Skupna vrednost ovsa znaša 92 356 000 gld., in se je za hektoliter posredno plačalo 2 gld. 87 kr. Najdražji je bil na Štirskem, po 3 gld. 69 kr., najcenejši v Bukovini po 1 gld. 88 kr. hektoliter; ves pridelek se taksira na 32 272 424 hektolitrov. — Turšica se ceni vkupe na 27 394 000 gld., hektoliter je veljal posredno 4 gld. 94 kr. Najdražji je bila na južnem Tirolskem, in sicer po 7 gld. 29 kr., najcenejša pa v Bukovini, hektoliter po 3 gld. 69 kr.; skupni pridelek je brojil 5 539 012 hektolitrov. — Krompirja se je pridelalo za 229 541 000 gld., hektoliter je posredno veljal 2 gld. 67 kr.; najdražji je bil na Solnograškem, Štirskem in Kranjskem, veljal je hektoliter 4 gld., v Sileziji samo 2 gld. Pridelalo se je v tem letu krompirja 85 883 350 hektolitrov. Konečno naj omenimo še pridelek v senu ali mrvi, ki se ceni na 293 022 000 gld., in je veljal meterski cent poprék 3 gld. 13 kr. Najdražje seno je bilo v našem cesarstvu v Dalmaciji po 5 gld., najceneje v vzhodnej Galiciji, veljal je ondu metercent sena 2 gld. 25 kr. Pridelalo se je pa v l. 1882. sena vsega vkupe 91 733 775 meterskih centov.

Letošnje leto žetev toliko kaže, da država naša izvozi pšenice pet in pol milijona in ječmena tri milijone metercentov. Ovsa in ječmena ne more letos Avstrija izvažati. Gledé turšice in krompirja kaže letina dobro, v sočivji srednje. — k.

Iz Mostara, 5. avgusta 1883. Po dva meseca trajajoči suši vlil se je danes v veliko veselje našega kmetovalca blagodaren dež in oživel zopet vso naravo. Dež je pri nas v Ercegovini jako redka prikazen in vselej smo ga veseli, tim bolj, ker je tu vročina jako velika. Ako ne bi noči hladne bile, ne bi bilo mogoče tu prestati in tudi poljski pridelki ne bi okrevati mogli. Na polji vse lepo kaže in nadejati se je obilega pridelka. Tudi vino dobro zori in upamo, da bomo prav dosti tega božjega daru v klet spravili. Vino je tu prav cenó, pijemo najboljšo črno vino po 28 do 32 kr. liter. Tudi druge reči, razen govejega mesa, katerega pa z jagnjetino nadomestujemo, so prav cené. Sploh je tu življenje prav prijetno in razmere ugodne. Vsaki dan svira vojaška godba; veselic imamo obilo in povsod je mir. Tu ni nobenega strankarskega boja, vsi prebivalci smo v lepi harmoniji in zvesti Avstrijanci. Dasi so tudi tú vsi narodi zastopani, živimo vender prav po bratovsko. Turčini so se tudi že naše vlade navadili in veseli so, ker smejo svoje stare navade in svojo vero obdržati.

Danes zagrmeli so topovi z grada v znamenje, da so turški prazniki (ramazan) dokončani. Ta ramazan trpi 30 dni. V tem času zakoni Turku prepovedujejo mej dnevom, t. j. od 3. ure zjutraj do pol 8. ure zvečer, kaj vžiti, on ne sme niti jesti, piti in ne kaditi.

Tudi danes je bila v katoliški cerkvi v Mostaru slovesna sv. maša, ker je danes baš pet let, kar so avstrijski vojaki v Ercegovino prišli. Maše udeležili so se vsi častniki, uradniki in vojaki.

Dne 1. avgusta t. l. ustanovili so v Sarajevem „Unionbanko“. Šolske skušnje v Sarajevem so dokončane. Pri teh skušnjah bili so navzoči tudi gospodje baron Appel, Nikolić, vodja Kučera in vladni svetovalec Vuković. Vsi so se o šolskem napredovanju prav pohvalno izrazili. Po dokončanih izpitih zbrala se je šolska mladina v konaku (vladna hiša), kjer so vojaške godbe svirale, in ekscelenca g. baron Appel in g. Nikolić sta pridne učence obdarila. Tako se je končalo šolsko leto v največjo zadovoljnost in lepo nado na cvetočo bodočnost.

In zdaj sem ti, dragi „Ljudski Glas“, nekoliko iz „nove Avstrije“, v kateri ni nikakor tako slabo živeti, kakor se pri vas misli, poročal in zagotavljam te, da me zmerom jako razveseliš, kadar k nam dospeš. Tu te vsi, posebno kar je nas Kranjcev, jako radi čitamo, ker nam mnogo zanimivega in drage naše domovine, prelepe nam kranjske, priučaš. Bog to živi!

Domače zadeve.

— (Deželni zbor kranjski) se snide v dan 10. t. m. in se nadaljujejo točke dnevnega reda zadnje seje.

— (Strašna toča) je v dan po Velikem Šmarnu potokla ali deloma ali vse poljske pridelke v davkarskih občinah: Naklo, Strohinja, Huje, Klanec, Primskovo, Britof, Predoslje, Kokrica, Rupa, Suha, Tupalče, Viševk, Luže, Vele-sovo, Breg, Cerklje, Črešnjevok, Grad, Pešata, Šmartno, Gorenji Bernik, Štefanja Gora in Šenturska Gora; vse te občine spadajo v kranjski okraj; dalje še naslednje davkarske občine: Stara Loka, Peven, Žabnica, Stara Oslica, Podjelovo Berdo, Koprivnik, Laniše v loškem davkarskem okraju.

— (Zdravstveno vprašanje našega mesta) čim dalj huje trka na duri. Zvečer je po celem mestu takov smrad, ki pohaja z ljubljanskega bārja ali močvirja od žgane šote, da človek jedva sopsti more. In če k tej nepriliki prištevamo še nedostatek zdrave pitne vode, ker so vodnjaki napolnjeni s gnojnicco, dalje kako se kanali odcejajo nad površjem Ljubljane, patrijarhalično odvažanje gnoja in blata iz stranišč in umeščenje nove tovarne za lim tik proge južnega kolodvora, kjer noč in dan kosti kuhajo, potem pač hvalimo božjo previdnost, da nas obvaruje epidemije. Tudi sortiranje kostij, ki širijo zdravji neizmerno škodljivi smrad, vrši naj se na posebnem prostoru, a ne sredi mesta, isto velja o cunjah. Javni organi naj bi pa strogo pazili na trženje s cunjami in kostmi, posebno pa na sortiranje naj bi obračali največjo pozornost.

— (Prepovedan izvoz.) Trgovinsko ministerstvo je naznanilo našej trgovske in obrtne zbornici, da je izvoz svinjine in krač, špeha in klobas, ki so ameriškega proizvoda, v Nemčijo prepovedan. Vsled tega se imajo vsi tisti trgovci in mesarji, ki pošiljajo svinjino in enako blago na Nemško, sè spričevali izkazati, da njihovi izdelki niso od ameriških prašičev.

— (Ali smejo urarji prodajati žepne verižice?) To vprašanje je rešil te dni dunajski magistrat. Urarji ne smejo tržiti ali prodajati žepnih verižic. Pritožili so se namreč zlatarji in srebrarji v tem oziru zoper urarje, ki ob enem s žepnimi urami prodajajo tudi verižice. Dunajski magistrat je rešil to pritožbo v tem smislu, da urarji nujmajo pravice prodajati žepnih verižic, in je tekój necega slovečega urarja, ki je z uro vred prodal tudi verižico, kaznoval s denarno glóbo.

— (Naše služkinje) celó olikani gospodje oženjeni nazivljejo in ogovarjajo s „gospodična“, seveda se to ne zgodi doma, ampak čestokrat na tujem kraju, posebno po gostilnicah. Ako gré hišna gospodinja ali njena dorasla hči s kršenco ali deklo na trg, ste obe — kakor bi ináče biti ne moglo — „gospodični“. — Kam nas to dovede? Ali nujmamo kakšnega družega izraza? Kakor ne gré po nobenej pravici in ker je tudi nedostojno hlapcu reči „gospod“, tudi služkinjo ne smemo nazivljati „gospodična“, kajti beseda gospa in gospodična pomenite: gospodinja, veliteljica in ukazovalka.

— (Tatovi na starinarskem trgu; postreščki konkurenti našim starinarjem.) V noči od 29. do 30. avgusta t. l. poskušali so neznan tatovi tri tukajšnje starinarske barake oropati. Razbili so ključanice, duri i. t. d., a vstopivši v barake niso nič vrednosti dobili in so prazni odšli. Bržkone so ti tatovi ljubljanske barabe. — Dalje se nam poroča, da nekateri tukajšnjih postreščkov (Dienstmann) našim starinarjem veliko konkurenco z nakupom in prodajo različnih starin delajo; tako starinarje, kateri morajo različne davke plačevati, jako oškodujejo in sebe svoji pravi službi odtegujejo. Ne samo dotični zavod, tudi policija bi moralá tej nepriliki v okom priti.

— (Kranjska hranilnica) razpisuje za šolsko leto 1883/84 štipendijo v znesku 157 gld. 50 kr. za tiste dijake, ki se hoté posvetiti tehničnim študijam. Prošnje sprejema do 30. septembra vodstvo hranilnice.

— (Naš magistrat) potrebuje 120 sežujev bukovih drv, po 24, 22 in 21 palcev dolžih; javna licitacija je v sredo 12. t. m. ob 10. uri dopoldne na magistratu.

— (Hmeljarski semenj v Žavcu.) Predsedništvo spodnještirskega društva priredi v Žavcu v dan 5. septembra prvi hmeljarski semenj. Upanje je, da pripeljejo kakih 2000 do 3000 centov hmelja na trg. Tržilo se bo vsako sredo in soboto. Savinjski hmelj daleč sluje in je znamenit posebno zaradi svoje izbornosti in obilice hmeljnate moke.

— (Le tako naprej!) Iz Ljubljane nam piše naš pohajkovelec to-le zanimivost: „V zadnjem „Glasu“ sem bral, da neke vrste tički grabijo po javnih lokalih „Slovenca“ in ga obrekujejo. Dostikrat sem se o tem sam prepričal. Ali več Vas bo zanimalo izvedeti, kako je nek znan lažinarodnjak Vaše čislano glasilo blatil in smešil v javnej družbi v Auerjevej pivarni. To je tisti izveličar poljedelskih eksperimentov na Kranjskem, kateremu ste dokazali, da nij pav, ampak sraka, ki se je šopirila s pavovim perjem. Menda ste se mu zaradi objave Schollmajerjevega pisma, v kojem je branil svoje duševno imenje proti plagijaterji, tako zamerili, da je še mene, kot znanega prijatelja Vašemu listu, razžaliti hotel. Toda jaz, ko sem videl, da je on in tovariši njegovi, mej kojimi je bil tudi „Clavierstimmer“ M., močno „židane volje“, sem molčé krčno ostavil, ker se ne spuščam rad z neotesanci v kako polemiko. Jedva pridem na cesto, je že vsa slavna družba za manoj planila. Vsi gredó za menoj in me z dovtipi razdražiti hoté. Ker mi ni bilo po samotni cesti varno, podam se v kavarno misleč, da bo zdaj vsemu konec. A motil sem se, ker so tudi tija za menoj prišli in me pričeli zbadati. Odmaknil sem se jim tudi tu in učinil konec neprijetnostim. Pripetilo se mi je tudi, navadno ob sobotnih večerih, da so me stavci „Narodne tiskarne“ le zaradi tega napadli, ker vedó, da sem prijatelj Vašemu listu. No, za te se ne zmenim dosti, ker vem, da jih njihov službeni položaj in odvisnost k ščuvanji zoper Vaš list spodbadata, o teh velja pregovor: „Kakoršen gospodar, tak hlapec“. Pišite tako neustrašeno kakor doslej tudi v prihodnje, nasprotniki bodo potihnil!“ — (Ko bodo ti junaki spoznali, da smo za take napade prevlečeni s trdo in debelo slovo kožo, se bojo vže naveličali rogoviliti. — Vredništvo.)

Drobtinice.

— (Gozdni požari na Ruskem.) Na Ruskem uničijo na leto za pet ali šest milijonov rubljev narodnega premoženja gozdni požari. Posebno v severnih gubernijah na leto zgori 200 do 300 000 desetih gozdov. Tako je bilo n. pr. l. 1868. vpepeljenih gozdov na 300 kilometrov v razsežnosti po obeh straneh Nikolajske železnice (Petrograd-Moskva). Navadno prouzročuje te požare zlobna roka, in vlada se na vsó moč trudi, takemu pokončavanju narodnega imetja zaprečiti.

— (Grof Chambord †.) Slednji Bourbonec, upanje francoskih legitimistov, se je 24. m. m. preselil v večnost. Grof Chambord je umrl brez posebnega smrtne boja, ker je že več ur pred svojo smrtjo v brezavesti ležal. Grof Bardi, vnuk ranjkega, zatisnil mu je oči. Grof Palme mu je podelil sveto olje. V tistem trenutku, ko je pokojnik svojo dušo izdihnil, klečali in molili so vsi v gradu navzoči sorodniki okoli njegove postelje. Njegovo truplo peljejo jutri po noči skozi Ljubljano v Gorico, a ondu položé v rodovinski rakev. K pogrebu pričakujejo tudi 5 000 Francozov. Pokojnik je bil pošten, milosrčen in za človeštvo vnet mož. Bodi mu zemljica lahka!

— (Sultan in pesnik.) Najimenitniši in sloveči pesnik marokanski sedanje dóbe je Sidi Iben Sarki in živi v Fezu. Nedavno je poslal marokanskemu sultanu dolgo pesen, v katerej proslavlja vladarjeve čine, kreposti i. t. d. v jako lepih kiticah. Sultan mu v darilo pošlje štiri — hlebce črnega kruha. V Maroki je namreč običajno največja čast za tistega, komur sultan pošlje hlebec kruha. Pesnika Iben Sarkija, ki se je nadejal velicega denarnega darila, sultan menda nij proveč razveselil s temi hlebci, ter je podari štirim revežem. Čez nekaj dni pa izvé, da je bilo zapečeno v vsakem hlebcu sto cekinov. Kak obraz je pesnik Sarki k tej prevari delal, si pač vsak bralec lahko sam misli.

— (Najseverniša železnica na svetu) bo železnica Lulea-Ofotenfjord, katero so pričeli to poletje švedski inženjerji meriti. Zadnja postaja bo v Lulea ob severnem morji.

— (Pohlevno.) Gospa: „Liza, nikakor ne morem dovoliti, da svojega ljubega sprejemljete v kuhinji.“ — Kuharica: „Poljubujem vam roko, milostiva gospa; ali vidite, ljub moj je z kmetov in torej enmalo bojazljiv in nevreten, zategadelj bi ga vi ne trpeli radi v — salonu.“

— (Colni dohodki v avstro-ogerskih deželah) so v prvih 5. mesecih t. l. dosegli zdatno vsoto od 19 milijonov gold. Od te vsote pride na colnino v zlatu odrajtano 10,4 milijonov goldinarjev. Ostali znesek se je ali v srebru ali v papirji z 19 procenti doklade plačal. Ako colni dohodki enaki ostanejo, sme se za celo leto več ko 45 milijonov gold. računati.

Tržne cene v Ljubljani

29. avgusta 1883.

Hektoliter banaške pšenice 9 gold. 15 kr., domače 8 gl. 12 kr.; ječmen 4 gld. 6 kr.; rež 5 gl. 20 kr.; ajda 4 gl. 71 kr.; proso 5 gl. 36 kr.; turšica 5 gl. 60 kr.; oves 2 gold. 76 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gl. 90 kr.

Listnica opravištva.

Vedno nam prijatelji našega lista svetujejo, naj postane vsaj tednik. Radi bi jim vstregli, a razmere do zdaj ne dopuščajo, ker so mnogi naročniki z naročnino jako počasni. Ko bi vsi naročniki tako redno svoje dolžnosti do nas spolnjevali, kakor oni, ki tednik želé, niti ure ne bi pomišljevali, da se jim ustreže. Z novim letom bomo vsakako tednik ustvariti skušali, a za letos ni več možno.

Ob enem prosimo vse one č. gosp. naročnike, ki so bodi si s preteklo ali tekočo naročnino še na dolgu, naj vendar enkrat novce vpošljejo, ker imamo i mi mnogo stroškov.

Listnica uredništva.

G. P. R. v. R.: Nečastno bi bilo za nas, bojevati se z onim surovim človekom. Naj zbada, kolikor mu drago, vsaj se tako nihče zanj ne zmeni. Kar nam Vi o njem pišete, nam je vse že davno znano, tudi to, ko je bil pri „Elefantu“ še „sekretar“. Res je, da ta služba ni bila častna, a zanj pristojna. Vsaj veste kje . . . brbec najraje brenči. Ako pa že želite, da se Vaš dopis ponatisne, pošljite ga njemu, gotovo ga bo v svojem lističu ponatisnil, ako mu pridenete par soldov za šnops.

Popravek.

V 14. številki našega lista od 12. julija t. l. pripetila se je v članku „Delo domačih rok“ neka pomota. Na istem prostoru poročamo, da je okvire oken nove cerkve Jezusovega srca izdelal kamnosek g. Feliks Toman. To ni istina, ker je to delo gospoda Petra Thomanna na Dunajski oesti. Isto velja tudi o stebrih in kapitoh, ki držé kor.

Preselitev knjigoveznice.

Udano podpisani dovoljujem si naznaniti, da sem mojo dosedanjo knjigoveznico s Kongresnega trga preselil na Stari trg št. 24 v hišo gosp. E. Hohna in jo združil z njegovo nad sto let obstoječo knjigoveznico. Slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini priporočam se za izdelovanje vsakega dela, ki spada v mojo obrt. — Dalje imam zalogo pisalnega orodja in vse šolske priprave. Z odličnim spoštovanjem

Fran Dežman,

knjigovez na Starem trgu št. 24 v Ljubljani.

Kompanjon

se išče k gotovemu in dobremu podjetju. — Vloga 500 do 600 gold. — Natančneje se poizvé pri opravištvu „Ljudskega Glasu“.

C. kr.

privilegij za zboljšanje šivalnih strojev.

Ivan Jax

Ljubljana, Marije Terezije cesta, hotel „Evropa“.

Zaloga

raznovrstnih šivalnih strojev

za rodovine in rokodelce, za rabo vsakršnemu potrebnemu šivanju. **Izdelovalnica strojevih stopal in posameznih delov.** — Zaloga šivank, ovirna in olja. — Vsak pošten trgovec, šivilja in privatna oseba dobi proti **prav malej doplačit na mesečne obroke v znesku 5 gl.** njegovim zahtevam primeren šivalen stroj; poroštvo dajem na pet let in zastonj poučujem. Tudi pri meni ne kupljene šivalne stroje popravljam.

Posredovalni zavod za zasebna opravila in naznanila

Florijana Rogla

v Ljubljani, Gospodske ulice št. 7

dovoljuje si naznaniti, da je pripravljen **dijakom popolno oskrbo od 15 gold.** na mesec in višje posredovati. — Tudi se priporoča za posredovanje posojil, kupovanj in prodaj itd. — Trgovski učenci, praktikanti in pomočniki se tudi po njegovem posredovanju dobro umeščavajo.

Usojam se naznaniti, da sem

gostilno „pri Metliškem vinu“

na Bregu št. 8

v najem vzel. Najboljša vina po 36 in 40 kr., okusna in cena jedila in dobro postrežbo zagotavljam mojim častitim gostom. Prosim torej muogega obiskovanja moje gostilne. Tudi mrzla jedila, kakor klobase, prešut itd., in opoldanska hrana se tu dobivajo.

Z odličnim spoštovanjem

Andrej Petelin.**PETER THOMANN**

kamosék na Dunajskej cesti v Ljubljani

se priporoča za izdelovanje **magrobnih kamnov, križev** itd., počenši od 5 gold. in više, za vsake cene, in tudi gledé družih kamnoseških del. — Ker se Vseh svetih dan bliža, priporoča tudi za ta dan dotične svoje cené in lepe izdelke.

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujem se častitim gg. trgovcem in slavnemu p. n. občinstvu za meni do sedaj izkazano zaupanje in priporočam prečastitim gg. trgovcem svojo izvrstno urejeno

apreturo za sukno

slavnemu občinstvu pa svojo po polnem na novo osnovano

kemično spiralnico,

v katerej se nerazparane moške in ženske obleke, obleke za plese in vizite, šali, tapcirarsko blago, pregrinjala z vsemi okraski, ne da se tisti zmanjšajo ali pa zgubé prvotno barvo in obliko, lepo očedijo. Isto tako se lepo očedijo obleke od baržuna in raznega blaga, plašči, janke, katere so obšile s čipkami ali kožuovino, uniforme z baržunastim okrašenjem ali vezenjem, ako so se pomečkale, oprasile ali po dežju oškodovale, tudi ako so se onesnazile s firnežem ali črnilom. Zastori se sprejmo pri meni za pranje in potem nategnejo, kakor so bili prvotno, jako lepo, ne da se raztrgajo. — V mojej

ličnej barvariji

sprejema se različno blago iz avile, bombaža ali pa pomešano, čipke vsake vrste, rute s krepona, pregrinjala, tapcirarsko blago, blago s pliša, damasta in ripsa. Tudi se pobarvajo različne obleke za gospode in gospé, ženski paletoti in deževni plašči, ne da se isti razparajo ali pa da postanejo manjši, v vsakej barvi, katera se želi.

Za mnogobrojna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Josip Reich,

Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4 v Ljubljani.

„VALVAZOR“

v štirih elegantnih zvezkih se cenó prodá. Kje? pove opravništvo «Ljud. Glasu.»

Brez te **varstvene znamke**, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot **ponarejeno**.

Schutzmarke.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper **protin** ter **revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite** itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo **„cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.**

Zahvala.Gospodu **pl. Trnkóczy-ju**, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na **protinskej bolezni** na nogi **silno trpeli** in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na **Vaš dr. Maličev protinski ovet po 50 kr.** ter si ga nemudoma naročim. In res imel je **čudovit vspeh**, da so se po kratkej rabi **oprostili mučnih bolečin**. S popolnim prepričanjem **priznavam torej dr. Maličev protinski ovet kot izvrstno zdravilo** in ga vsakemu bolniku v jednakej bolezni **priporočam**. Vašej blagorodnosti pa izrekam **najprisrčnejšo zahvalo**, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 steklenica 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Bratov Koslerjev

pivo v steklenicah

priporoča

v zabojčkih po 25 do 50 steklenic

A. Mayer, Ljubljana.

Med. in kirurg.

dr. Jul. Schuster**ženski in otroški zdravnik, porodničar,**

ordinira od 9. do 10. in od 3. do 4. ure

v Köhlerjevej hiši, II. nadstropje, tik Hradecky-jevega mostú.

Ubože brezplačno.